

Seire kokkuvõte

Eraisikust võlglaste isikuandmete töötlemine inkassoteenuse osutajate poolt

Andmekaitse Inspeksioon viis läbi seire saamaks ülevaate inkassoteenuse osutajate poolt eraisikust võlgnike isikuandmete töötlemisest. Muuhulgas kogutud isikuandmete koosseisust, isikuandmete allikatest, isikuandmete töötlemise eesmärkidest ja isikute kategooriatest, kelle andmeid töödeldakse ning kogutud andmete säilitamistähtaegadest. Seires osales 20 ettevõtet.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et rahule saab jääda kogutavate andmete koosseisuga, kasutatavate allikatega ja isikute kategooriaga, kelle andmeid töödeldakse, kõik see vastab kenasti andmete töötlemise eesmärkidele.

Kahe ettevõtte puhul selgus, et lisaks võlgnike isikuandmetele töödeldakse vajadusel ka tema perekonnaliikmete ja sugulaste isikuandmeid. Kolmandate isikute andmete töötlemise eesmärkidena oli välja toodud võlgnikuga kontakti saamine ja tagasimaksete suuruse hindamise vajadus. Nimetatud inkassoteenuse osutajatele tehti ettepanek kolmandate isikute isikuandmete töötlemise lõpetamiseks, kui puudub andmesubjekti poolt antud ja seaduses sätestatud tingimustele vastav nõusolek.

Olukord ei olnud aga rahuldav osas, mis puudutab kogutud andmete säilitamistähtaegasid, paljud ettevõtted ei olnud selle peale üldse mõelnud või siis olid säilitamistähtajad suhteliselt suvalised.

Andmete säilitamise osas tegi inspeksioon enamusele seiratavatele soovitus isikuandmete kaitse seaduse paremaks rakendamiseks. Nimelt leidis inspeksioon, et lepingulisi kohustusi korralikult täitvate klientide puhul tuleb lähtuda raamatupidamise seadusest, mille kohaselt peab raamatupidamiskohustuslane raamatupidamise algdokumente säilitama seitse aastat, alates selle majandusaasta lõpust, mil algdokument raamatupidamises kajastati.

Mis puudutab aga lepingulisi kohustusi eiravaid kliente, siis soovitas inspeksioon andmete säilitamisel lähtuda nõude aegumise tähtaegadest. Tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 146 lõige 1 sätestab, et tehingust tuleneva nõude aegumistähtaeg on kolm aastat. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt on nõuete aegumistähtaeg kümme aastat, kui kohustatud isik rikkus oma kohustusi tahtlikult. Inspeksioon ei saa anda hinnangut, kas isikute võlanõuded võlausaldaja ees on tekkinud õiguspäraselt või kas isikud on kohustusi võlausaldaja ees rikkunud tahtlikult.

Arvestades võimalusega, et kohustusi võib olla rikutud tahtlikult, lähtub inspeksioon täitmata kohustuste puhul 10-aastasest aegumistähtajast. Et mitte asetada kohustuse täitnud isikuid ebavõrdsesse olukorda (kuivõrd isikuandmete kaitse seaduse § 11 lg 7 punkt 4 lubab nõude täitmisest veel 3 aasta jooksul andmeid avaldada), lähtub inspeksioon olukorras, kus kohustus on täitmata kuid aegunud, proportsionaalsuse põhimõtet arvestava avaldamise maksimaalse tähtaja määramisel 13 aastast arvates nõude sissenõutavaks muutumisest.

Nõuete kohtu kaudu sissenõudmisel algab nõude aegumistähtaeg kohtuotsuse jõustumisest. Tulenevalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-st 157 on jõustunud kohtuotsusega tunnustatud

nõude aegumistähtaeg 10 aastat, mis algab kohtuotsuse jõustumisest või muu täitedokumendi väljaandmisest, kuid mitte enne nõude sissenõutavaks muutumist.

Täiseti rahule võis jääda üksnes kahe ettevõtte poolt esitatud vastustega (ITM Inkasso OÜ ja CKE Inkasso OÜ).

Helina-Aleksandra Lettens

31.08.2015